

JAARREKENING 2018 GRWRE

in ontwikkeling

Inhoudsopgave

1. Jaarverslag
2. Jaarrekening 2018
3. Overige gegevens

1. Jaarverslag

Bijgaand bieden wij u het jaarverslag 2018 aan. In dit jaarverslag vindt u de resultaten en financiële positie van de GRWRE over 2018.

Programmaverantwoording

De GRWRE (Gemeenschappelijke regeling werkvoorzieningschap regio Eindhoven) draagt bij aan de gemeentelijke programmalijn 6 Sociaal Domein: het bieden van werkgelegenheid aan mensen met een handicap onder aangepaste omstandigheden.

Onder de participatiewet voert de GRWRE de WSW uit, de loonkostensubsidie en beschut werken uit. Daarnaast voert de GRWRE andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) reïntegratietrajecten voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt uit.

De GRWRE voert deze taken uit voor de deelnemende gemeenten: Eindhoven, Veldhoven, Valkenswaard, Heeze-Leende en Waalre uit. De gemeente Geldrop-Mierlo maakt op basis van een aanwijzingsbesluit op inkoopbasis gebruik van de GRWRE, voor een gedeeltelijke uitvoering van de WSW.

Bestuur van de GRWRE

Het algemeen bestuur van de GRWRE bestaat uit een afvaardiging uit de colleges van de deelnemende gemeenten. Na de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2018, zijn in juni 2018 de nieuwe leden van het algemeen en dagelijks bestuur van de GRWRE benoemd.

NAAM	FUNCTIE
Mevrouw M. van Dongen-Lamers*	Voorzitter
De heer Y. Tourunoglu*	Lid en plaatsvervangend voorzitter
Mevrouw M. Theus*	Lid
De heer M. Oosterveer	Lid
De heer P. Verhoeven	Lid
De heer J. de Bruin	Lid
De heer T. Geldens	Lid
De heer D. de Kort	Lid
Mevrouw L. Smit-Volkers	Lid
De heer A. Holstein	Lid
De heer M. Jeucken	Lid

*Ad * vormen tevens het dagelijks bestuur van de GRWRE*

Algemeen directeur

Medio 2018 is de heer Quik met pensioen gegaan en heeft mevrouw Van Mierlo het stokje overgenomen.

Sociale prestatie 2018

Ergon is verantwoordelijk voor de SW populatie in de regio. Hiervoor hebben de deelnemende gemeenten besloten het WSW budget integraal beschikbaar te stellen aan Ergon. Met de nieuwe Participatiewet is vanaf 2015 de instroom in de WSW gestopt en gaat men landelijk uit van een uitstroom van gemiddeld 4%. Op basis van deze uitstroom is

gerekend met een gemiddelde bezetting van 1.656 voor 2018. Per 31 december 2018 zijn er 1.614 fte SW medewerkers bij Ergon.

Voor de nieuwe doelgroep loonkostensubsidie (inclusief beschut werken) was de taakstelling voor 2018 360 fte. Per 31 december 2018 zijn er 331 fte PW medewerkers geplaatst bij Ergon. Hiervan zijn 200 fte in dienst bij Ergon en 131 fte bij een externe werkgever.

Plaatsingsbeleid

Door Ergon zijn dit jaar 442 personen geplaatst. Dit kan bij een externe werkgever zijn of binnen Ergon. Uitgangspunt in het plaatsingsbeleid is om mensen zo hoog mogelijk op de werkladder te plaatsen, waarbij 70-75 % op een externe werkplek en 25 – 30% op een interne werkplek geplaatst wordt. Van de externe werkplekken is het doel om 30% in dienst te laten treden bij een reguliere werkgever.

Re-integratie trajecten

In 2018 zijn 2.175 mensen doorgeleid vanuit de gemeenten naar het Participatiebedrijf. Voor 1.281 werkzoekenden is een intake en diagnose uitgevoerd. Met 1.253 mensen is een traject gestart. 1.020 trajecten zijn in 2018 afgesloten. In 485 gevallen is het traject afgesloten in verband met de doorstroom naar werk.

Financieel resultaat

De begroting 2018 van Ergon ging uit van een resultaat van nihil, maar Ergon sluit dit jaar af met een klein positief resultaat van € 0,3 miljoen.

Door krimpemde subsidies en hogere productiedruk heeft de exploitatie van Ergon dit jaar onder druk gestaan. De netto opbrengst is nagenoeg behaald. Hier tegenover staan hogere salaris- en indirecte kosten van € 0,9 miljoen respectievelijk € 0,3 miljoen ten opzichte van de begroting. De overige opbrengsten zijn € 0,8 miljoen hoger dan begroot.

Het participatiebedrijf is onderdeel van de exploitatie van Ergon, maar wordt via een open boek systeem doorbelast aan de deelnemende gemeenten. De exploitatiekosten van het participatiebedrijf bedroegen in 2018 € 3 miljoen.

Het optimalisatieplan is in 2018 verder afgerond. Het doel van dit plan is om enerzijds bezuinigingen en anderzijds extra opbrengsten te genereren zodat de GRWRE toekomstbestendig is als partner in de uitvoering van gesubsidieerde arbeid. De GRWRE moet op deze manier de landelijke subsidiekortingen op de WSW opvangen die over de periode tot en met 2020 zich aandienen. Toekomstbestendigheid betekent ook dat de GRWRE een gezonde financiële en personele uitgangspositie creëert voor de groei van plaatsingen en doorstroom van mensen in het kader van de Participatiewet, waarbij krappere financiële kaders dan in het WSW-domein gelden.

Paragrafen

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De directie van Ergon heeft begin 2017 het risico profiel van de GRWRE opgesteld en dit extern laten toetsen. In 2018 is in opdracht van het bestuur een herevaluatie van het reservebeleid uitgevoerd. Op basis van deze herevaluatie heeft het bestuur vastgesteld dat een reëel weerstandsvermogen van Ergon tussen de € 13,8 en 16,3 miljoen ligt.

De algemene reserve van Ergon bedraagt voor resultaatbestemming per 31 december 2018 € 8,8 miljoen. Deze reserve dient als weerstandsvermogen om risico's financieel op te vangen. Op basis van het vastgestelde risicobeleid zijn de organisatie brede risico's in 2018 geïnventariseerd en gekwalificeerd. Het risicobeleid bestaat uit de stappen: identificeren &

classificeren, kwalificeren en sturen & beheersen. Op basis van de gekwalificeerde risico's wordt het weerstandsvermogen berekend.

De volgende risico's zijn geïdentificeerd:

Macrobudget sociale werkvoorziening

De bezuinigingen op het macrobudget van de SW-subsidies zijn gebaseerd op een begrote uitstroom van SW-medewerkers. Landelijk wordt geconstateerd dat de gerealiseerde uitstroom lager ligt dan de begrote uitstroom. Dit heeft tot gevolg dat er een discrepantie ontstaat tussen de subsidiestroom en de daadwerkelijke lasten welke ten laste komen van de SW-organisatie. Dit risico wordt ingeschat op € 6,4 miljoen.

Vergrijzing

Door de vergrijzing van de werkpopulatie in Nederland, neemt ook het aantal 'oudere' SW-werknemers bij Ergon toe en dit brengt hogere kosten met zich mee door toenemend verzuim. Dit risico wordt ingeschat op € 1,6 miljoen.

Vervanging medewerkers SW in kaderfuncties

Op een aantal kaderfuncties zijn medewerkers uit de SW werkzaam. De vervanging van deze medewerkers ten gevolge van (vroegtijdige) pensionering, of niet meer kunnen voldoen aan de functie eisen, blijkt in de praktijk niet altijd mogelijk door medewerkers uit de participatiewet. Vervanging moet dan plaatsvinden door reguliere medewerkers met een hoger functieloon. Dit risico wordt ingeschat op € 0,9 miljoen.

Overschatting effectieve loonwaarde

Het risico bestaat dat de LKS-medewerkers op een hogere loonwaarde worden ingeschat dan dat zij in werkelijkheid kunnen presteren of wat de markt in werkelijkheid aan vergoeding voor deze PW-medewerkers verstrekt. Indien er sprake is van een lagere gerealiseerde loonwaarde komt het verschil met de theoretische loonwaarde ten laste van het resultaat van Ergon. De schaal waarop dit zich kan voordoen is nog niet bekend en zal de komende jaren inzichtelijk worden naarmate meer ervaring met de Pwet en loonwaardemetingen wordt opgedaan. Dit risico wordt ingeschat op € 5,8 miljoen.

Vergoeding voor begeleidingskosten is in de praktijk hoger

De begeleidingsvergoeding voor elk geplaatste medewerker uit de participatiewet, bedraagt € 5.050. De kosten voor begeleiding binnen de bestaande infrastructuur zijn op dit moment hoger waarbij het risico bestaat dat de feitelijk vergoeding de kosten niet meer dekt. Dit risico wordt ingeschat op € 2,6 miljoen.

Portfolio

Het wegvallen van opdrachtgevers heeft bij de invoering van de Participatiewet meer dan gemiddeld impact op het resultaat. Ergon is meer dan bij de SW afhankelijk van de opdrachtgevers omdat het Rijk alleen het ontbrekende deel aan loonwaarde compenseert. Dit risico wordt ingeschat op Het wegvallen van opdrachtgevers heeft bij de invoering van de Participatiewet meer dan gemiddeld impact op het resultaat. Ergon is meer dan bij de SW afhankelijk van de opdrachtgevers omdat het Rijk alleen het ontbrekende deel aan loonwaarde compenseert € 1,6 miljoen.

Kengetallen

	2018	2017
Netto schuldquote	-4,0%	-5,0%
Solvabiliteitsratio	60,3%	62,5%
Structurele exploitatieruimte	0,0%	0,8%

Financiering en treasuryparagraaf

Ergon is als gemeenschappelijke regeling gehouden aan de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) en moet daarom verplicht schatkistbankieren, waarbij Ergon tijdelijke (overtollige) liquide middelen aanhoudt bij het Ministerie van Financiën.

Ergon handelt volgens het door het algemeen bestuur vastgestelde treasury statuut:

- Ergon draagt zorg voor voldoende liquide middelen
- Leningen worden uitsluitend verstrekt uit hoofde van haar publieke taak na goedkeuring door het dagelijks bestuur
- Het uitzetten van middelen moeten een uiterst prudent karakter hebben en koersrisico's worden zoveel mogelijk beperkt.
- De kasgeldlimiet en de renterisiconorm worden gemiddeld niet overschreden.

Ergon heeft in 2018 geen leningen verstrekt of aangetrokken. De kasgeldlimiet is niet overschreden. Aangezien de rente zeer laag is, zijn de renteopbrengsten gering in 2018.

Bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de GRWRE is gericht op het uitvoeren van (onderdelen van) de Participatiewet en de WSW. Voor deelnemende gemeenten worden opdrachten uitgevoerd van andere vormen van gesubsidieerde arbeid en (onderdelen van) re-integratie-trajecten voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Daartoe beschikt de GRWRE over diverse werksoorten, met begeleiding en management direct op de werkvloer en door de staf op concernniveau in het shared service center. Ten behoeve van eenduidige procedures en een deugdelijke uitvoering van de werkzaamheden beschikken de werksoorten zoveel mogelijk over een branche eigen kwaliteitscertificaat. De bedrijfsvoering over 2018 vond plaats op basis van het strategisch plan 2018.

Voor een rechtmatig, doelmatig en doeltreffend beheer is regelgeving aanwezig, zoals:

- een financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet);
- een controleverordening (artikel 213 Gemeentewet);
- interne procedures en richtlijnen;
- mandaat- en bevoegdhedenregeling

Dit is opgenomen in het normenkader.

Verbonden partijen

Binnen de gemeenschappelijke regeling worden de volgende verbonden partijen onderkend:

Stichtingen:

- [de stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening \(BWSW\) te Eindhoven](#), ten behoeve van het aanbieden van arbeidscontracten aan ondersteunend en begeleidend personeel ten behoeve van Ergon op privaatrechtelijke basis, alsmede aan eventueel overig personeel. De werkzaamheden worden uitsluitend verricht ten behoeve van Ergon. Het jaarlijkse resultaat is ongeveer nihil. Dit geldt ook voor het eigen vermogen;
- [de stichting Werkgelegenheid Arbeid \(WGA\) te Eindhoven](#), ten behoeve van het aanbieden van arbeidscontracten aan mensen met het arbeidsvermogen die vanwege een afstand tot de arbeidsmarkt niet in staat zijn om zelfstandig het wettelijk minimumloon te verdienen bij een reguliere werkgever. De stichting is d.d. 22 mei 2017 opgericht. Het jaarresultaat is ongeveer nihil. Dit geldt ook voor het eigen vermogen.

Beiden stichtingen vormen samen met de GRWRE een fiscale eenheid voor de omzetbelasting. De directeur van de GRWRE is tevens directeur voor beide stichtingen.

Vennootschappen:

- [E.B. Holding BV te Eindhoven](#), ten behoeve van het aangaan van samenwerkingsverbanden met derden, gericht op verbetering van de mogelijkheden voor de uitvoering van de doelstelling van Ergon. E.B. Holding BV heeft de deelnemingen:
 - Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%. De andere 51% zijn in handen van Het Goed Participatie BV;

Daarnaast is Ergon lid van 2 coöperaties, waarbij het risico nooit groter is dan de inbreng op het moment van deelname in deze coöperaties:

- **Coöperatie Strijp**

Doel van deze coöperatie is het voorzien in de stoffelijke behoeften van haar leden, ten behoeve van haar leden en al het geen te doen dat daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de breedste zin van het woord. De coöperatie zal haar doel trachten te bereiken door het sluiten van overeenkomsten met haar leden. Het entreegeld bedroeg destijds (in 2014) € 25.000 waarvan € 12.500 als entrancefee en € 12.500 als achtergestelde lening. Dit is ook het maximale risico voor Ergon als deelnemer.

- **Coöperatie Zakelijke Post Nederland**

Doel van deze coöperatie is het voorzien in materiele en immateriële behoeften van haar leden door het stichten en instandhouden van een onderneming die gericht op een landelijke post/koeriers en pakketdienst, waarbij de uitvoering in hoofdzaak zak geschieden door bedrijven gericht op de arbeidsreïntegratie en de sociale werkvoorziening.

2. Jaarrekening 2018

Balans per 31 december 2018

(in duizenden euro's)

Activa	2018	2017	Passiva	2018	2017
Vaste activa			Vaste passiva		
			Eigen vermogen		
			Algemene reserve	8.830	8.435
Materiële vaste activa	5.671	5.784	Bestemmingsreserve	1.046	993
Financiële vaste activa	38	38	Resultaat boekjaar	371	907
			Totaal eigen vermogen	10.247	10.335
Totaal vaste activa	5.709	5.822	Totaal vaste passiva	10.247	10.335
Vlottende activa			Vlottende passiva		
			Netto vlottende schulden < één		
Voorraden	670	613	jaar	4.279	3.887
Uitzetting korter dan één jaar	8.397	6.739	Overlopende passiva	2.490	2310
Liquide middelen	84	266			
Overlopende activa	2.156	3.092			
Totaal vlottende activa	11.307	10.710	Totaal vlottende passiva	6.769	6.197
Totaal van de activa	17.016	16.532	Totaal van de passiva	17.016	16.532

De garantstellingen over 2018 bedragen € 80.000

Het overzicht van de baten en lasten in de jaarrekening 2018

(in duizenden euro's)

	2018	Begroting 2018	2017
Bruto omzet	33.526	33.004	32.220
Kosten van grondstoffen en uitbesteed werk	-7.124	-6.590	-7.056
Netto opbrengsten	26.402	26.414	25.164
Overige opbrengsten	7.975	7.694	5.504
Som der bedrijfsopbrengsten	34.377	34.108	30.668
Salariskosten gesubsideerde arbeid	53.238	53.149	52.346
Salariskosten niet gesubsideerde arbeid	15.814	15.504	14.393
Overige personeelskosten	2.342	2.223	2.390
Afschrijvingen	1.140	1.230	1.118
Overige bedrijfskosten	7.994	7.746	7.500
Som der bedrijfskosten	80.528	79.852	77.747
<i>Bedrijfsresultaat</i>	<i>-46.151</i>	<i>-45.744</i>	<i>-47.079</i>
Financiële baten en lasten	1	0	5
Resultaat voor bijdragen	-46.150	-45.744	-47.074
(Rijks)bijdrage WSW	44.451	43.950	47.019
Loonkostensubsidie doelgroep	1.644	1.794	771
Som bijdrage doelgroep	46.095	45.744	47.790
<i>Gerealiseerd resultaat</i>	<i>-55</i>	<i>0</i>	<i>716</i>
Onttrekking bestemmingsreserve	426	0	191
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	371	0	907

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

Waardering van passiva en activa alsmede de bepaling van het resultaat vinden in principe plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva zijn opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben, onverschillig of zij tot inkomsten of uitgaven in dat jaar hebben geleid. Baten en lasten worden daarbij verantwoord tot hun brutobedrag. De waarderingsgrondslagen per balansonderdeel worden in het vervolg van deze jaarrekening toegelicht.

Begrotingscijfers

De begroting in de jaarrekening heeft op een aantal posten een andere rubricering dan in de vastgestelde begroting door het algemeen bestuur. De saldo van de begrote baten en lasten in de jaarrekening sluit aan met het vastgestelde saldo van begrote baten en lasten.

Vaste activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen.

Algemeen

Hieronder is bij de diverse onderdelen van de vaste activa een toelichting gegeven. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa. De GRWRE heeft investeringen met een economisch nut. Dit zijn investeringen die verhandelbaar zijn en bijdragen aan het genereren van middelen. Alle investeringen met een economisch nut zijn geactiveerd.

Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdragen die direct gerelateerd zijn aan het actief, de jaarlijkse afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

De op de oorspronkelijke verkrijgingsprijs toegepaste jaarlijkse afschrijvingen corresponderen met een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur (kortste van de geschatte economische levensduur óf technische gebruiksduur) van de geactiveerde objecten en voorzieningen.

Afschrijvingen

De volgende afschrijvingstermijnen gelden:

Gronden en terreinen	n.v.t.
Gebouwen	max 40 jaar
Renovatie, restauratie en aankoop bedrijfsgebouwen	max 25 jaar
Vervoermiddelen	max 5-10 jaar
Machines, apparaten en installaties	max 15 jaar
Overige materiële vaste activa, waaronder:	
inventarissen	max 5 – 10 jaar
automatisering	max 3 jaar
software	max 3 jaar

De lasten samenhangend met de uitvoering van klein en groot onderhoud zijn niet levensduur verlengend en zijn daarom niet geactiveerd, maar direct ten laste van de exploitatie of de gevormde voorziening gebracht.

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het jaar 2018

	Boekwaarde 1 januari 2018	Investerings	Des- investerings	Afschrijvingen	Afschrijving desinvestering	Boekwaarde 31 december 2018
Woonruimte	18	-		2		16
Bedrijfsgebouwen	560	199	211	239	211	520
GWW werken	15	-		7		8
Vervoermiddelen	3.544	271	342	398	297	3.372
Machines, apparaten en installaties	1.539	662	348	515	348	1.686
Overige materiële vaste activa	108	-	184	39	184	69
Totaal	5.784	1.132	1.085	1.200	1.040	5.671

Financiële vaste activa

De GRWRE kent de volgende soorten financiële vaste activa:

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen en overige verbonden partijen;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

De financiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs (de inkoopprijs en de bijkomende kosten), de jaarlijkse aflossingen, afschrijvingslasten en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid op de boekwaarde in mindering gebracht.

De post financiële vaste activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Kapitaalverstrekkingen aan E.B. Holding B.V.	18	18
Overige uitzettingen langer dan één jaar:		
Waarborgsommen voor huur van productie- en buitenlocaties	20	20

Vlottende activa

Voorraden

De post voorraden wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Grond- en hulpstoffen	58	61
Onderhanden werk	-	15
Gereed product	612	537
Totaal	670	613

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Indien de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs worden de grond- en hulpstoffen tegen deze lagere marktwaarde gewaardeerd.

Onderhanden werk

Het onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingsprijs, verminder met de opbrengst wegens verkopen.

Gereed product

De voorraad gereed product wordt gewaardeerd tegen historische kostprijs. Indien de marktwaarde lager is, dan wordt tegen marktwaarde gewaardeerd.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

Deze post wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Uitzettingen korter dan één jaar: schatkistbankieren	2.000	1.000
Vorderingen op openbare lichamen	3.806	3.600
Overige vorderingen	2.591	2.139
Totaal uitzettingen looptijd korter dan één jaar	8.397	6.739

Schatkistbankieren

Drempelbedrag

In principe dienen alle overtollige middelen in de schatkist te worden aangehouden. Er zijn echter een aantal uitzonderingen. Eén daarvan is het drempelbedrag. Dat is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld per kwartaal buiten de schatkist mag worden gehouden. Voor de GRWRE is dat voor 2018 € 640.000.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden. In 2018 hebben geen overschrijdingen plaatsgevonden van het drempelbedrag. In onderstaande tabel is te zien wat de benutting van het drempelbedrag schatkistbankieren gedurende de vier kwartalen 2018 is geweest:

	2018	2017	2016
Schatkistenbankieren	2000	1.000	1.400

2018 (bedragen in €)

Drempelbedrag 640.000

	Kw 1	Kw 2	Kw 3	Kw 4
Buiten de schatkist gehouden middelen	350.000	420.000	350.000	410.000
Ruimte onder het drempelbedrag	290.000	220.000	290.000	230.000
Overschrijding drempelbedrag				

Liquide Middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post liquide middelen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Kas	4	5
Banksaldi	80	261
Totaal liquide middelen	84	266

Alle tegoeden staan ter vrije beschikking. Verder zijn aan banken geen garanties of borgstellingen afgegeven, met uitzondering van de bankgaranties van € 80.000 voor afgesloten huurovereenkomsten.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt statisch bepaald.

De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Nog te ontvangen van publiekrechtelijke lichamen	726	1.043
Nog te ontvangen van derden	200	227
Nog te ontvangen van personeel	226	223
Vooruitbetalingen	38	702
Overig	966	897
Totaal overlopende activa	2.156	3.092

Vaste passiva

Algemeen

De vaste passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Eigen vermogen

De post eigen vermogen wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Reserves, gespecificeerd naar:		
Algemene reserve	8.830	8.435
Bestemmingsreserve	1.046	993
Totaal eigen vermogen	9.876	9.428

Reserves

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de reserves gedurende het jaar 2018:

Omschrijving reserve	Saldo per 1 januari 2018	Resultaatbestemming 2018	Onttrekkingen 2018	Saldo per 31 december 2018
Algemene reserve	8.435	395	0	8.830
Bestemmingsreserve wagenpark	205	0	0	205
Bestemmingsreserve herhuisvesting	120	0	60	60
Bestemmingsreserve herstructurering	668		142	526
Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling	0	480	225	255
Totaal bestemmingsreserves	993	480	427	1.046
Totaal reserves	9.428	875	427	9.876

Algemene reserve

Deze reserve dient ter afdekking van de bedrijfsrisico's die de GRWRE loopt. Op basis van het bestuursbesluit van april 2018 over de resultaatbestemming 2017 is € 395.000 toegevoegd aan deze reserve.

Op basis van de risico's en het risicoprofiel van de GRWRE is een algemene reserve van € 10 miljoen passend. Deze omvang wordt tevens door de provincie Noord-Brabant geadviseerd.

Bestemmingsreserve wagenpark

Deze reserve houdt verband met de vervanging van het wagenpark en dient voor de gedeeltelijke afdekking van toekomstige risico's zoals lagere opbrengst bij afloop contract als gevolg van schades en hogere kosten ROB als gevolg van onjuist gebruik.

Bestemmingsreserve herhuisvesting

Deze reserve houdt verband met herhuisvesting en valt gelijkmatig vrij over de komende jaren met € 60.000 per jaar.

Bestemmingsreserve herstructurering

Deze reserve houdt verband met herstructurering- en optimalisatietrajecten binnen de GRWRE en dient voor de gedeeltelijke afdekking van kosten die hiermee verband houden. Over 2018 is hier € 142.000 aan onttrokken.

Bestemmingsreserve innovatie en ontwikkeling

Deze reserve houdt verband met de ontwikkeling van de positionering van de organisatie, de doorontwikkeling van het participatiebedrijf en de innovatie voor ontwikkeling van arbeidsmarkt gerelateerde business concepten. De dotatie uit het jaarresultaat 2017 bedraagt € 480.000. Over 2018 is € 225.000 aan de reserve onttrokken.

Vlottende passiva

Algemeen

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij bij het betreffende balanshoofd anders staat vermeld. Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De post netto-vlottende schulden betreft:

	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Overige schulden	4.279	3.887

De overige schulden bestaan uit de volgende posten:

Overige schulden	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Handelscrediteuren	1.979	1.752
Loonheffing	765	798
BTW	752	536
Premies sociale verzekering	727	735
Pensioenen	56	66
Totaal	4.279	3.887

Overlopende passiva

De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

Overlopende passiva	Boekwaarde per 31 december 2018	Boekwaarde per 31 december 2017
Nog te betalen deelnemende gemeenten	845	14
Nog te betalen derden	547	760
Nog te betalen publiekrechtelijke lichamen	52	1
Nog te betalen vergoedingen	-	87
Rekening Courant	390	622
Vooruitontvangsten	611	799
Overige overlopende passiva	45	27
Totaal	2.490	2.310

Garantstellingen

Voor de huur van productie- en buitenlocaties zijn bankgarantie afgegeven welke in mindering zijn gebracht op het krediet bij de bank. Het totaal van deze garanties bedraagt € 80.000.

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen waaraan de GRWRE voor toekomstige jaren is verbonden

Overeenkomsten

De GRWRE heeft verschillende huurcontracten afgesloten. Het huurbedrag voor 2018 bedraagt ongeveer € 1.900.000. Het betreft de volgende huurovereenkomsten met verschillende einddata:

2019		€	1.860.000
2020	€	1.175.000	€ 685.000
2021	€	195.000	€ 490.000
2022	€	30.000	€ 460.000
2023	€	60.000	€ 400.000
2024	€	400.000	€ -

Het restant verplichting ultimo 2024 is een huurcontract voor onbepaalde tijd.

Arbeidskostengerelateerde verplichtingen

Op basis van de cao's bestaat de mogelijkheid om een deel van het verlof jaarlijks door te schuiven naar het volgend kalenderjaar. Op basis van de betaalde lonen over 2018 bedraagt de verlofverplichting voor Ambtelijk, SW en re-integratie-personeel circa € 3,4 miljoen (2017: 3,6 miljoen).

De verplichting ten aanzien van nog te betalen vakantiegeld bedraagt voor SW en re-integratiepersoneel 7 maanden, totaal € 2,1 miljoen (2017: 2,1 miljoen). Voor het personeel wat onder de ambtenaren cao valt, is een verplichting op de balans opgenomen.

De medewerkers Participatiewet worden ingeleend bij de stichting WGA. Het kaderpersoneel (exclusief het ambtelijk personeel) wordt ingeleend bij de stichting BWSW. Deze medewerkers bouwen verlof- en vakantiegeldrechten op. Op basis van de betaalde lonen over 2018 bedraagt het te reserveren vakantiegeld voor de medewerkers van de stichting WGA circa € 155.000 (2017: € 65.000) en voor de medewerkers van de stichting BWSW

circa € 462.000 (217: € 434.000). Op basis van de betaalde lonen over 2018 bedraagt de verlofverplichting voor de medewerkers van de stichting WGA € 55.000 (2017: € 33.000) en voor de medewerkers van de stichting BWSW circa € 1.100.000 (2017: € 846.000).

Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Alle bedragen in de tabellen van deze paragraaf zijn gedeeld door € 1.000.

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening wordt vastgesteld met inachtneming van hetgeen omtrent de financiële positie op de balansdatum is gebleken tussen het moment van opmaken van de jaarstukken en het tijdstip van vaststelling daarvan, voor zover deze aanvullende informatie onontbeerlijk is voor het bedoelde inzicht.

Bedrijfsopbrengsten

De post bedrijfsopbrengsten wordt onderscheiden in:

	2018	Begroot 2018	2017
Bruto omzet			
Werkbedrijf	22.100	21.749	22.136
Detachering	10.977	10.805	9.568
Participatiebedrijf	449	450	516
Totaal bruto omzet	33.526	33.004	32.220
Kosten grondstoffen en uitbestedingen			
Werkbedrijf	5.584-	5.449-	6.153-
Detachering	1.487-	391-	829-
Participatiebedrijf	53-	60-	74-
Totaal grondstoffen en uitbestedingen	7.124-	5.900-	7.056-
Netto opbrengst			
Werkbedrijf	16.516	16.300	15.983
Detachering	9.490	10.414	8.739
Participatiebedrijf	396	390	442
Totaal Netto opbrengst	26.402	27.104	25.164
Overige opbrengsten			
Afrekeningen Bedrijf Re-integratie	3.176	3.476	2.055
Begeleidingsvergoedingen	2.558	2.634	1.489
Bonus beschut werken	98	160	42
Verkopen en verkooptoeslagen	256	262	438
Diverse baten	828	46	580
Loon- en exploitatiesubsidies	146	204	183
Verhuur	389	389	383
Vergoedingen Stichting BWSW	524	524	323
Eigen produktie vaste activa	-	-	11
Totaal overige opbrengsten	7.975	7.695	5.504

Salariskosten

Salariskosten gesubsidieerde arbeid

De post salariskosten gesubsidieerde arbeid wordt onderscheiden in:

	2018	Begroot 2018	2017
Salariskosten SW			
Brutolonen	39.463	34.463	39.921
Sociale lasten	7.042	6.828	7.033
Pensioenpremie	3.336	3.448	3.348
Overwerk	324	315	333
WAO ontvangsten	-1.548	-1.087	-1.483
Lage Inkomensvoordeel	-720	-750	-817
Totaal	47.897	43.217	48.335
Salariskosten PW			
Brutolonen	3.343	2.243	1.841
Sociale lasten	695	445	405
Pensioenpremie	-	-	-
Vermindering loonheffing	-	-	-197
Overwerk	15	-	1
Terugontvangen loonkosten	-223	-	-97
Terugontvangen loonkosten	-355	-	-97
Totaal	3.475	2.688	1.856
Salariskosten overige regelingen			
Brutolonen	241	335	325
Sociale lasten	43	63	59
Pensioenpremie	6	10	9
Lage Inkomensvoordeel	-2	-	-
Totaal	288	408	393
Begeleid werken			
loonkostensuppleties	-	-	1.665
loonkostensuppleties via Ergon	1.578	1.842	1.649
loonkostensuppleties via het Participatiebedrijf	-	-	16
Totaal	1.578	1.842	1.665
Totaal salariskosten gesubsidieerde arbeid	53.238	48.155	52.249

De medewerkers Participatiewet zijn in dienst bij de Stichting WGA. Zij worden door de GRWRE ingeleend.

Salariskosten niet-gesubsidieerde arbeid

De post salariskosten niet-gesubsidieerde arbeid wordt onderscheiden in:

	2018	Begroting 2018	2017
Salariskosten Ambtelijk personeel			
Salariskosten indirect ambtelijk personeel	1.527	1.593	1.604
Salariskosten direct ambtelijk personeel	622	653	650
Overwerk	12	20	15
Totaal	2.161	2.266	2.269
Brutolonen	1.686	1.794	1.764
Sociale lasten	213	237	235
Pensioenpremie	261	225	266
Overwerk	12	20	15
Terugontvangen loonkosten	-11	-10	-11
Totaal	2.161	2.266	2.269
Inhuur personeel			
Inhuur direct personeel via stichting BWSW	4.106	3.846	3.998
Inhuur indirect personeel via stichting BWSW	8.381	7.620	7.856
Inleen- en uitzendkrachten	1.166	147	270
Totaal	13.653	11.613	12.124
Totaal salariskosten niet-gesubsidieerde arbeid	15.814	13.879	14.393

Sinds een aantal jaar vinden er geen ambtelijke aanstellingen vanuit de GRWRE meer plaats. Medewerkers worden ingehuurd bij de Stichting BWSW.

Overige personeelskosten

De post overige personeelskosten wordt onderscheiden in:

	2018	Begroot 2018	2017
Overige personeelskosten			
Bedrijfsgeneeskundige zorg	307	280	306
Collectief vervoer SW	402	403	380
Opleidingskosten	140	251	179
Reiskosten	28	39	39
Werkkleding	259	248	213
Woon-werkverkeer SW	368	431	392
Overige personeelskosten	838	571	881
Totaal overige personeelskosten	2.342	2.223	2.390

Overige bedrijfskosten

De post overige bedrijfskosten wordt onderscheiden in:

	2018	Begroot 2018	2017
Ge- en verbruiksgoederen	1.689	1.578	1.579
Onderhoudskosten	1.257	1.177	1.241
Diensten	1.287	1.247	1.219
Huurkosten	2.050	2.088	2.048
Belastingen	139	150	138
Verzekeringen	324	330	318
Toeslagkosten stichting BWSW	632	504	413
Algemene kosten	392	480	413
Diverse kosten (incl voorgaande boekjaren)	224	192	131
Totaal overige bedrijfskosten	7.994	7.746	7.500

In deze post is de aanschaf en levering van ICT apparatuur opgenomen waarvan de software foutief geïnstalleerd was. Dit is in 2019 door de leverancier gecorrigeerd en is de juiste apparatuur geleverd.

Bijdragen subsidies

De WSW subsidie betreft de rijksbijdrage voor de oude wet sociale werkvoorziening. Met ingang van 2015 zijn de middelen opgenomen in het totaal van de participatiewet. De loonkostensubsidie maakt tevens onderdeel uit van de participatiewet. In de verslaglegging wordt onderscheid gemaakt in de posten.

De post bijdragen subsidies wordt onderscheiden in:

	2018	Begroot 2018	2017
Bijdragen subsidies			
WSW subsidie	44.451	43.950	47.019
Bonus Begeleid werken	0		0
Loonkostensubsidie Participatie wet	1.644	1.794	771
Totaal bijdragen subsidies	46.095	45.744	47.790

Overzicht van de incidentele baten en lasten

De over 2018 gerealiseerde baten en lasten laten zich als volgt specificeren:

	2018	2017
Kosten voorgaande boekjaren	225	131
Incidentele lasten	30	54
Totale lasten	255	185
Baten voorgaande boekjaren	-726	-492
Incidentele baten	-42	-32
Totale baten	-768	-524
Participatiebedrijf	-218	-176
Nuts	-125	-125
Overige subsidie	-86	-
ESF subsidie	-	-
Overig < € 30.000,-	-339	-223
Totale baten	-768	-524

Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 is de Wet modernisering vennootschapsbelasting overheidsdeelnemingen van kracht. De GRWRE heeft voor 2018 een vrijstellingsverzoek ingediend.

Informatie in het kader van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op de GRWRE. Het voor de GRWRE toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000. Dit betreft het algemeen bezoldigingsmaximum.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

Functiegegevens	Mw. A. van Mierlo Algemeen directeur GRWRE	Hr. Ing. P.A. Quik Algemeen directeur GRWRE
Aanvang en einde functievervulling in 2018	[01/06] – [31/12]	[01/01] – [14/08]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,89
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 72.117	€ 79.471
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 10.853	€ 10.198
<i>Subtotaal</i>	€ 82.970	€ 89.669
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 110.811	€ 104.152
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Totale bezoldiging	€ 82.970	€ 89.669
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2017

Functiegegevens	Algemeen directeur GRWRE
Aanvang en einde functievervulling in 2017	[01/01] – [31/12]
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	[0,89]
Dienstbetrekking?	ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 130.726
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 15.411
<i>Subtotaal</i>	€ 146.137
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 160.891
Totale bezoldiging	€ 146.137

Toezichthoudende topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

Vanaf 13 juni 2018

NAAM	FUNCTIE
Mevrouw M. van Dongen-Lamers*	Voorzitter
De heer Y. Tourunoglu*	Lid en plaatsvervangend voorzitter
Mevrouw M. Theus*	Lid
De heer M. Oosterveer	Lid
De heer P. Verhoeven	Lid
De heer J. de Bruin	Lid
De heer T. Geldens	Lid
De heer D. de Kort	Lid
Mevrouw L. Smit-Volkers	Lid
De heer A. Holstein	Lid
De heer M. Jeucken	Lid

**Vormen tevens het dagelijks bestuur van de GRWRE*

Tot 13 juni 2018

NAAM	FUNCTIE
De heer S. Depla*	Voorzitter
Mevrouw M. van Dongen-Lamers*	Lid en plaatsvervangend voorzitter
De heer E.H. Buiten*	Lid
De heer W. Seuren	Lid
De heer F. Cuijpers	Lid
Mevrouw W. van der Rijt- van der Kruis	Lid
Mevrouw H. Tindemans	Lid
De heer P. Wijman	Lid
De heer P. van Liempd	Lid
De heer A. Holstein	Lid
De heer M. Jeucken	Lid

**Vormden tevens het dagelijks bestuur van de GRWRE*

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Staat van baten en lasten per taakveld

Taakvelden gemeenschappelijke regeling (in € 1.000)	2018	
	baten	lasten
0. Bestuur en Ondersteuning		
0.1 Bestuur		
0.2 Burgerzaken		
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden		
0.4 Overhead		4.883
0.5 Treasury		
0.61 OZB woningen		
0.62 OZB niet-woningen		
0.63 Parkeerbelasting		
0.64 Belasting overig		
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds		
0.8 Overige baten en lasten		
0.9 Vennootschapsbelasting		
0.10 Mutaties reserves		
0.11 Resultaat van rekening van baten en lasten		
6. Sociaal Domein		
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie		
6.2 Wijkteams		
6.3 Inkomensregelingen		
6.4 Begeleide participatie	73.939	69.526
6.5 Arbeidsparticipatie	14.084	13.243
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)		
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+		
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-		
6.81 Geëscaleerde zorg 18+		
6.82 Geëscaleerde zorg 18-		
Totaal	88.023	87.652

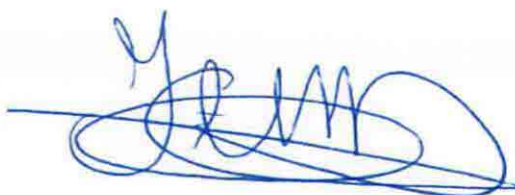
Gebeurtenissen na balansdatum

In februari 2019 heeft Nederland te maken gehad met onstuimig weer met extreme storm en windstoten. De windstoten hebben aanzienlijke schade aangericht bij de GRWRE. Op de buitenlocatie van de Kwekerij zijn een aantal tunnels ontzet en bij een aantal buitenlocaties is sprake van schade aan daken. Op dit moment is nog niet in te schatten wat de kosten van herstel van de diverse schades zijn en wat de uitkeringen van de verzekeringen worden.

Eindhoven, 4 april 2019

Algemeen directeur GRWRE
Mw. A. van Mierlo

Concerncontroller
I.M. Hems AA

3. Overige gegevens

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningsschap Regio Eindhoven (verder: GRWRE) te Eindhoven gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- ▶ geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van GRWRE op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- ▶ zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder relevante verordeningen, zoals opgenomen in het normenkader zoals vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 februari 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

- ▶ het overzicht van baten en lasten over 2018;
- ▶ de balans per 31 december 2018;
- ▶ de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- ▶ de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 februari 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 en vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening.

Wij zijn onafhankelijk van GRWRE zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 875.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van de GRWRE is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur van GRWRE is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 26 februari 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ het identificeren en inschatten van de risico's:
 - ▶ dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - ▶ dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen;
- ▶ het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- ▶ het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;

het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen;
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Eindhoven, 5 april 2019

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. M.H. de Hair RA